



Planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2022 och plan 2023–2024

Ärende

Planeringsförutsättningar och direktiv för budget är kommunstyrelsens direktiv för arbetet med förslag till budget 2022 och plan 2023–2024. Den är baserad på budget 2021 och plan 2022–2023, förutom för år 2022 där *en* förändring har skett. Berörda nämnder har fått kompensation för höjda hyror och kapitalkostnader i samband med inflyttning i nya lokaler i Mörby centrum.

Nämnderna har uppdrag att ta fram förslag till budget för 2022 och plan för 2023–2024 inom givna planeringsramar och direktiv.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

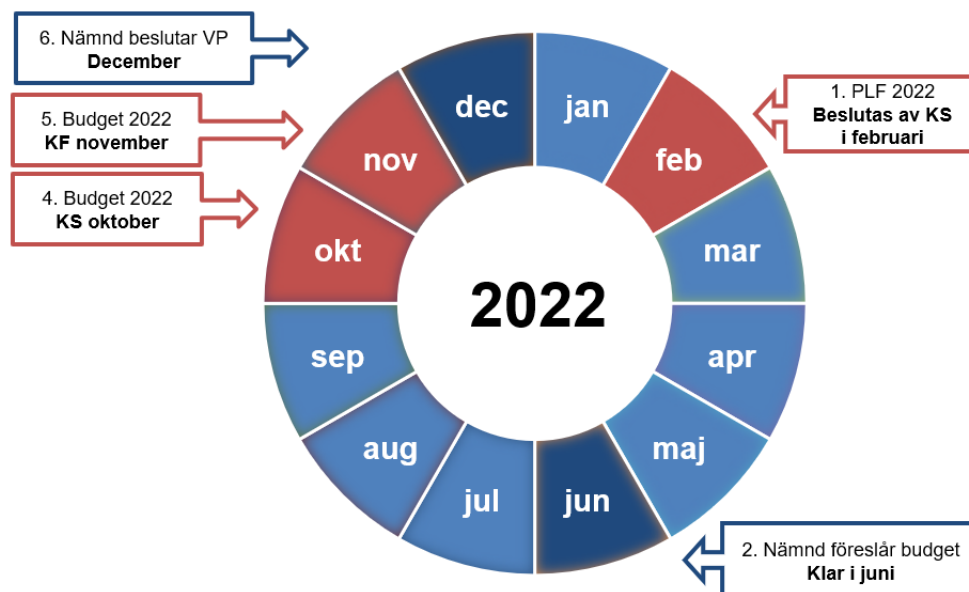
1. Kommunstyrelsen fastställer planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2022 och plan 2023–2024.
2. Kommunstyrelsen uppdrar till nämnderna att senast den 11 juni 2021 inkomma med förslag till budget 2022 och plan 2023–2024 i enlighet med planeringsförutsättningar och direktiv.

Bakgrund

Planeringsförutsättningar och direktiv till budget anger de ekonomiska förutsättningarna för budgetarbetet tre år framåt i tiden och inleder arbetet med budgetprocessen. Planeringsförutsättningar och direktiv till budget är ett tjänstemannaförslag som bereds inom kommunledningskontorets ekonomiavdelning under perioden december 2020 – januari 2021 och baserar sig på tidigare budgetförslag och ekonomistyrningsreglerna. Förslaget antas av kommunstyrelsen under februari månad. Under perioden februari till juni bereder respektive förvaltning / kontor nämndernas förslag till budgetar vilka beslutas i respektive nämnd i juni månad. Nämndernas förslag till budget utgör sedan underlag till kommunens budget för vilken förslag lämnas av kommunstyrelsen under oktober månad. Budgeten antas slutligen av kommunfullmäktige under november.

Diagrammet nedan visar arbetsprocessen för budget 2022 och plan 2023–2024.

Planeringsprocessen budget 2022 och plan 2023 – 2024



Sammanfattning

Kommunledningskontorets förslag till planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2022 och plan 2023 - 2024 är framtaget för att nå en långsiktigt hållbar ekonomi och en budget i balans. Kommunens resultat enligt balanskravet uppgår till cirka 177 miljoner kronor enligt förslaget.

För budget 2022 budgeteras kostnaderna öka med cirka 48 miljoner kronor jämfört med 2021. Ökningen beror främst på att nämndernas nettokostnader beräknas öka med cirka 39 miljoner kronor som beror på uppräkningsom 1 procent och ökade hyreskostnader för lokaler.

Kapitalkostnader beräknas öka med cirka 6 miljoner kronor, centrala kostnadsposter cirka 9 miljoner kronor och volymer med cirka 9 miljoner kronor (utbildningsnämnden 3 miljoner kronor och socialnämnden 6 miljoner kronor).

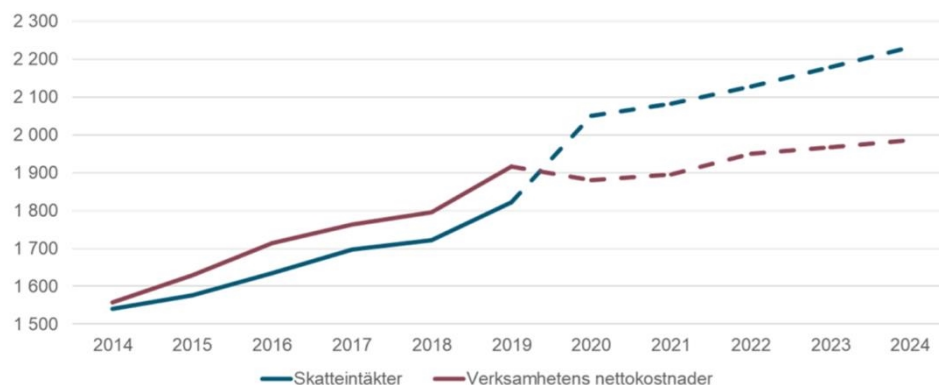
Skatteintäkterna (netto) budgeteras öka med cirka 45 miljoner kronor jämfört med 2021. I posten för skatteintäkter ingår bland annat den kommunala inkomst- och kostnadsutjämningen. Danderyd är nettobetalare till utjämningen och prognostiseras betala cirka 749 miljoner kronor år 2022.

Ekonomiska förutsättningar för budget 2022 och plan 2023–2024

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) lämnade sin senaste skatteprognos i december 2020. Enligt prognosen kommer Danderyds kommuns skatteintäkter (netto) att öka med cirka 45 miljoner kronor år 2022 jämfört med 2021, vid en oförändrad skattesats. Coronapandemin samt de åtgärder som aviserats och beslutats i syfte att mildra de ekonomiska effekterna av pandemin får stor betydelse för skatteunderlaget. Prognosen är därför behäftad med större osäkerhet än normalt. I kommunens riktlinjer för ekonomistyrning framgår att fördelning av budgetanslag inte ska överstiga förväntad ökning av skatteintäkter (netto). Kostnaderna budgeteras öka med cirka 48 miljoner kronor.

Förslaget innebär att de budgeterade kostnaderna ökar med cirka 3 miljoner kronor mer än intäkterna, vilket innebär en avvikelse från ekonomistyrningsreglerna. Eftersom det budgeterade resultatet enligt balanskravet uppgår till cirka 177 miljoner kronor, görs bedömningen att det finns ekonomiskt utrymme att avvika från ekonomistyrningsreglerna och ha en god och stabil ekonomi.

Diagrammet nedan visar kommunens skatteintäkter och verksamhetens nettokostnader (miljoner kronor).



Under 2020 har kommunens skatteintäkter överstigit verksamhetens nettokostnader. Enligt planeringsförutsättningarna kommer skatteintäkterna även för åren 2022 till 2024 överstiga verksamhetens nettokostnader. Det innebär att från och med 2020 är kommunens underliggande ekonomi god och leder till en god ekonomisk hushållning.



Den gemensamma utgångsprincipen för kommunen är en uppräknings om 1 procent för löner och priser samt peng och check. Det innebär att den generella uppräknings är 1 procent på nämndernas nettobudget.

Principen med 1 procent uppräknings gäller även för åren 2023 och 2024. Principen ger verksamheterna långsiktiga förutsättningar att förhålla sig till och innebär en kostnadskontroll för att säkerställa en ekonomi i balans över tid. Att nämnderna ges en uppräknings om 1 procent innebär att nämnderna kompenseras för 1 procent för ökade kostnader för till exempel priser och löner. Om priser och löner stiger med mer än 1 procent så behöver nämnden finansiera ökningen genom effektivisering eller besparing inom verksamheten. Principen utvärderas årligen av kommunledningskontoret i arbetet med planeringsförutsättningarna och direktiv för budget och plan.

Utöver principen om 1 procent uppräknings ges nämnderna och kommunstyrelsen full kompensation för ökade kapitalkostnader och volymförändringar. Minskar nämndernas kostnader för kapitalkostnader och/eller volymer så minskar nämndernas budget med motsvarande belopp.

Danderyds kommun är medlemmar i förbundet Storsthlm där kommunen ingått ett samverkansavtal med medlemskommunerna, som innebär att kommunerna har gemensamma programpriser. Programpriser för 2022 har inte beslutats ännu.

Från och med 2022 ska fastighetsnämnden ha en nollbudget. Det innebär att verksamheten ska vara självfinansierad. Verksamheten hyresintäkter ska täcka verksamhetens kostnader över tid. Det innebär också att verksamheten inte berörs av huvudprinciperna för resursfördelning.

Kommunstyrelsen, socialnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden prognostiseras få *höjda hyror med 8,5 miljoner kronor och kapitalkostnader 5,0 miljoner kronor* med anledning av nya- och renoverade lokaler i Mörby centrum från och med år 2022. Nämnderna ges full kompensation för de prognostiserade ökade kostnaderna år 2022 som det medför om sammanlagt 13,5 miljoner kronor.

Förslag till budgetramar 2022 och plan 2023–2024

Kommunfullmäktige beslutar nämndernas och kommunstyrelsens budget samt kommunens ekonomistyrningsregler. Alla nämnder ska förhålla sig till vad kommunfullmäktige beslutar. Det innebär bland annat att nämnden ska hålla sig inom beslutad budget och följa ekonomistyrningsreglerna. En nämnd ska inte avvika negativt mot beslutad budget, om det inte beror på avvikelser hänförlig till volymer. Volymer så som fler barn, elever eller brukare än budgeterat. Det är inte acceptabelt att en nämnd avviker negativt



flera år i rad. Kommunledningskontoret gör bedömningen att med föreslagen budget 2022 ges nämnderna och kommunstyrelsen ekonomiska förutsättningar att uppnå en budget i balans.

I kommunens riktlinjer för ekonomistyrning framgår kommunens huvudregler för resursfördelning.

Danderyds kommun tillämpar rambudgetering. Det innebär i stort att ett eventuellt tillskott eller avdrag i nästkommande budget relateras till föregående årsbudget, där förändringen mellan åren är i fokus. Undantaget är de avgiftsfinansierade verksamheterna där så kallad nollbudgetering tillämpas.

Utöver att lagar och förordningar ska följas och finansieras så är kommunens huvudregler följande:

- Politiska prioriteringar
- Demografi (*volymer inom främst barnomsorg, skola och äldreomsorg*)
- Pris- och löneökningar mellan åren
- Verksamhetsförändringar (*redan beslutade såsom planerade*)
- Driftkostnadsförändringar på grund av investeringsvolymer (*kapitalkostnader*)

Nämnderna har i uppdrag att beräkna följande punkter nedan. Märk väl att nämnden ska göra sina beräkningar och sedan avrunda till miljoner kronor med en decimal. Det betyder att lägre siffror än 50 000 kr utgår ingen kompensation för. 50 001 kr ska således avrundas till 0,1 miljoner kronor.

1. Volymer

Gäller främst utbildningsnämnden och socialnämnden. Nämnderna ska beräkna exempelvis hur många fler eller färre barn, elever eller äldre det blir under 2022 och framåt. Principen är att nämnden ska bli 100 procent kompenserade för den ökade demografin (volymer) som kommer påverka nämndens kostnader framöver. Om det är en minskande demografi (volymer) gäller samma princip fast omvänt, nämnden får lämna tillbaka 100 procent för minskade kostnader.

2. Pris och löner samt peng och check

Kompensation om 1 procent utgår till nämnderna för pris- och löneökningar samt peng- och checkökning för 2022 och framåt. Beräkningsmodellen som ska användas är 1 procent uppräknings på nämndens nettobudget. För 2022 gäller nettobudget 2021 som beräkningsunderlag. För 2023 gäller den



nettobudget som det blir enligt dessa principer år 2022. För 2024 gäller den nettobudget som det blir enligt dessa principer år 2023.

Danderyds kommun är ansluten till Storsthlm gemensam gymnasiregion och tillämpar den av Storsthlm framräknade och rekommenderade programpengen för gymnasieskolan. För gymnasiet bör nämnden räkna på en uppräknings av programpengen med 1 procent framöver. Programpriser för 2022 har inte beslutats ännu. När beslut kommer från Storsthlm ska beräkningen justeras.

3. Verksamhetsförändringar

Med verksamhetsförändring avses när en verksamhet flyttas mellan nämnder. Grundprincipen är att en verksamhetsförändring ska vara kostnadsneutral för kommunen som helhet.

Kostnaderna för nya lokaler i Mörby Centrum klassas i detta sammanhang som en verksamhetsförändring. Det beror på att nämnderna tillförs utökade budgetramar för att kompenseras för ökade hyreskostnader och kapitalkostnader främst drivna av nya lokaler i Mörby centrum. Nämnderna får full kompensation för detta.

4. Kapitalkostnader

Principen är att nämnden blir 100 procent kompenserad för de ökade kapitalkostnader som en beslutad investering medför.

5. Investeringar

Nämnderna ska i sina budgetförslag ta fram investeringar för perioden 2022–2024. Totalbudgeten för projektet ska budgeteras, och delas upp på respektive år då utgift förväntas ske.

6. Övrigt

Nämnden ska, i det budgetförslag som nämnden tar fram, beskriva vilka eventuella större verksamhetsrisker som kan uppstå med dessa resursfördelningsprinciper.

Längre fram i budgetprocessen beslutas det om politiska satsningar. Det kan innebära att kommunstyrelsen föreslår till kommunfullmäktige att mer eller mindre budgetmedel tilldelas för respektive nämnd.

Kommunledningskontoret kommer ta fram mallar och anvisningar som respektive verksamhet kommer erhålla längre fram i processen. I anvisningarna kommer utbildningsnämnden och socialnämnden instrueras att dela upp sin budget på tre områden, *anslag*, *volym* och *egen regi*.

Resultaträkning

Den förenklade resultaträkningen nedan visar budget för åren 2021–2022, och plan för åren 2023–2024. Beräkningarna har utgått från budget 2021 och för 2022 ingår ökade kostnader för hyror och kapitalkostnader med 13,5 miljoner kronor för Mörby centrum. De centrala intäcks- och kostnadsposterna kommer uppdateras i samband med budgetarbetet.

För år 2023–2024 har budgetramarna utökats med 1 procent uppräknig enligt kommunens gemensamma utgångsprincip vid budgetering. Ytterligare kostnader kan tillkomma för till exempel volymer och kapitalkostnader.

Kommunledningskontoret gjort antagandet att den kommunala skattesatsen är oförändrad under perioden 2022 till 2024.

| Resultaträkning (mnkr) | Budget 2021 | Budget 2022 | Plan 2023 | Plan 2024 |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Kommunstyrelsen | -123,1 | -126,7 | -128,4 | -129,6 |
| Valnämnden | 0,0 | -1,6 | 0,0 | 0,0 |
| Revision | -1,4 | -1,5 | -1,5 | -1,5 |
| Överförmyndarnämnden | -3,6 | -3,7 | -3,9 | -3,9 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden | -9,7 | -11,4 | -11,6 | -11,7 |
| Byggnadsnämnden | -15,3 | -16,7 | -14,7 | -14,8 |
| VA-verksamhet och Avfall | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Tekniska nämnden | -100,3 | -105,5 | -111,3 | -112,4 |
| Fastighetsnämnden | -4,5 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Kultur- och fritidsnämnden | -91,7 | -96,6 | -98,6 | -99,6 |
| Utbildningsnämnden | -891,5 | -898,6 | -906,2 | -915,3 |
| Socialnämnden | -648,3 | -666,2 | -679,1 | -685,9 |
| Nämndernas nettokostnader | -1 889,4 | -1 928,4 | -1 955,2 | -1 974,8 |
| Pensioner, PO-diff m.m. | -33,0 | -45,0 | -38,0 | -38,0 |
| Internränta | 26,0 | 29,0 | 33,0 | 33,0 |
| Verksamhetens nettokostnad | -1 896,4 | -1 944,4 | -1 960,2 | -1 979,8 |
| Skatteintäkter, utjämning & statsbidrag | 2 083,0 | 2 128,0 | 2 179,0 | 2 231,0 |
| Finansnetto | -7,0 | -7,0 | -10,0 | -10,0 |
| Årets resultat | 179,6 | 176,6 | 208,8 | 241,2 |
| Balanskravskorrigerig | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Resultat enligt balanskravet | 179,6 | 176,6 | 208,8 | 241,2 |

Kommunens budgeterade resultat enligt balanskravet uppgår till cirka 177 miljoner kronor för 2022. Det innebär ett sänkt budgeterat resultat med cirka 3 miljoner kronor jämfört med 2021. Nämndernas nettokostnader ökar med

cirka 39 miljoner kronor. För de centrala kostnadsposterna ökar budgeten med cirka 9 miljoner kronor.

Skatteintäkter inklusive kommunal utjämning och statsbidrag uppgår till 2 128 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med 45 miljoner kronor jämfört med 2021.

Antaganden

Danderyds kommun är medlemmar i arbetsgivar- och intresseorganisationen Sveriges kommuner och regioner (SKR). SKR:s uppgift är att stödja och bidra till att utveckla kommuner och regioners verksamhet. I de fall SKR lämnar prognoser följer kommunen dessa. Prognoserna definieras som antaganden nedan och det är dessa som ska ligga till grund för beräkningar som görs i arbetet med budgeten. I händelse att prognoser inte lämnats av SKR ännu används föregående års antaganden. När SKR lämnar nya prognoser kommer kommunen följa dessa och antaganden kan därför komma att ändras.

Tills vidare ska följande gemensamma antaganden gälla för arbetet med budget 2022 och plan 2023–2024:

| | |
|--------------------------|--------|
| Prisökningar | 1,1% |
| Overheadkostnader | 1,0% |
| Löneökningar | 2,0% |
| Personalomkostnadspålägg | 40,15% |
| Internränta | 1,25% |
| Internhyror | 1,1% |

Nämnderna ges i uppdrag att i förslag till budget 2022 och plan 2023–2024 beräkna och budgetera på följande antaganden:

Prisökningar

Antagande för KPI ska göras om 1,1 procent 2022.

Merparten av kommunens verksamheter är bundna av avtal som är indexreglerade. SKR:s prognos för åren 2020–2022 ligger i snitt på 1,1 procent.

Overheadkostnader

Antagande för overheadkostnader ska göras med en höjning om 1,0 procent från 2021 till 2022.



Som overheadkostnad avses kostnader för kommungemensamma verksamheter, det vill säga sådana verksamheter som har en övergripande kommunnytta ska ingå i overheadkostnaden.

Löneökningar

Antagande för löneökningar ska göras med 2,0 procent 2022.

Personalomkostnadspålägg

Antagande för personalomkostnadspålägg ska göras med 40,15 procent 2022.

Något förslag till personalomkostnadspålägg till år 2022 har SKR ännu inte lämnat och tills vidare är det personalomkostnadspålägget för 2021 om 40,15 procent som ska användas.

Internränta

Antagande för internränta ska göras med 1,25 procent för 2022.

Ambitionen med internräntan är att den ska fånga en rimlig räntenivå sett över investeringarnas hela livslängd. Internräntan är en intern transaktion. Förslag till internränta fastställer SKR senast i februari månad året innan budgetåret. SKR har inte kommit med något förslag för 2022. För år 2021 föreslog SKR en internränta om 1,25 procent som kommunen använder under 2021. Internräntan antas uppgå till 1,25 procent tills ny internränta föreslås av SKR i februari 2021.

Internhyror

Antagande för internhyror ska göras med en höjning om 1,1 procent från 2021 till 2022.

Kommunens samtliga hyror ska följa KPI, som fastställs i oktober månad året innan budgetåret. SKR:s prognos är för helåret 2022. SKR har ingen prognos över KPI oktober 2020 till oktober 2021 vilket betyder att kommunledningskontoret antar SKR:s helårsprognos för beräkning av hyreshöjningen.



Risکانالys för åren 2022–2024

För kommunen finns det flera kända risker som kan påverka ekonomin. Dessa risker redovisas nedan.

Med anledning av Covid-19 och en sämre ekonomi för riket och kommunerna är osäkerheten stor vad det gäller skatteintäkterna för åren 2022–2024. Kommunen följer SKR:s prognos för skatteintäkter. Prognosen för skatteunderlaget är osäker främst med anledning av coronapandemin, men också på grund av en underliggande svagare konjunktur. Med dessa osäkerhetsfaktorer finns det risk att skatteintäkterna kan bli lägre än vad som är budgeterat.

Under 2020 har kommunerna kompenserats genom statsbidrag för bland annat vikande skatteintäkter samt merkostnader med anledning av Covid-19. I nuläget råder osäkerhet i vilken omfattning staten kommer fortsätta att dela ut statsbidrag till kommunerna åren framöver.

Ytterligare risker kan vara beslut som fattas på nationell nivå och som kan påverka kommunens ekonomi negativt, samt att kostnader som ligger i gränslandet mellan statligt och kommunalt ansvar skjuts över på kommunen.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande, Planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2022 och plan 2023–2024

Expedieras
Samtliga nämnder